

Volkman Róbert

1815—1915.

== Születésének századik évfordulóján. ==

A mai idők komor eseményeinek zürzavarában olyan jubileumról felejtkeztünk meg, amely nyugodt, békés viszonyok között a művelt emberiség általános ünnepévé nőtte volna ki magát. Zenei életünk irányadó köreiből megfelejtkeztek arról, hogy a mai napra esik Volkman Róbert születésének századik évfordulója és úgy halljuk, hogy a *filharmonikusok* és a *Zeneakadémia* utólag sietnek majd pótolni a mulasztást. Emlékünnepségeket rendeznek majd annak a kiváló mesternek az alkotásaiból, aki életének legjavát a hazai művészetnek szentelte, aki mint alkotó zenepoéta és pedagógus éppen abban a korszakban fejtett ki második hazájában áldásos tevékenységet, amikor a zenei kultúra nálunk még igazán csecsemőkorát élte.

Egy kis szászországi községből származott hozzánk a „Vonós szerenád”-ok poétalélkü alkotója, férfikorának virágjában, és itt élt közöttünk rövid megszakítással 1883-ban bekövetkezett haláláig, hátrahagyva géniuszának örökbecsű kincseit, amelyek nemzetközi értékük mellett ékesszólóan hirdetik a magyar hűmusz asszimiláló erejét. Volkman Róbert nem tanult meg magyarul. Nem beszélt a nyelvünkön, mert hiszen abban az időben, amelyre itteni működése esik, német szó járt mindenütt, különösen a csendes Budán, ahol puritán egyszerűségű aglegény-szobájában, szerény visszavonultságban, egész sorát írta meg a szebbnél-szebb kompozícióknak, órákat bibelődött a zongorázni tanuló sváb gyerekekkel, szerény igényű szórakozásait pedig ott elégitette ki a várbeli kis kocsmákban, ahol a békésen pipázó budai „Purgerek”-kel órákig is eltereferélt. De ha Volkman Róbert nem is tanult meg magyarul, nyomát találjuk számos munkájában azoknak a benyomásoknak, amelyek szemerédi és budapesti tartózkodásából fogékony lelkében megmaradtak.

Amikor Trefort Ágoston a *Zeneakadémia* élére Liszt Ferencet hívta meg, két férfiú tevékenységét biztosította az állami zeneintézet részére a halhatatlan abbé: Erkel Ferencét és Volkman Róbertét. Ilyen hatalmas triász együttműködésével kezdődött meg a nagy kulturális misszió, amely hivatva volt ujjaalakitani, modern értelemben átformálni kisméretű zenei életünket és ebben a művészi munkában jelentős feladat jutott Volkman Róbertnek, aki a zeneszerzési tanszak vezetésével biztak meg. Mint oktató és zenei nevelő, jóindulatu szeretettel és baráti gyöngédséggel kezelte az oltalmára bizott fiatalságot. Szófukar ember volt, nagyon keveset beszélt, de bölcs tanításának az örvendetes eredménye abban a sikerben nyilatkozott meg, amelyet kiváló tanítványai: Zichy Géza gróf, Aggházy Károly, Major Gyula, Juhász Aladár, Bátor Szidor, a Berlinben élő Weisz József, Jámbar

Jenő, *Steiger* Lajos dr. stb. arattak az idők során zeneszerzői működésükkel.

Mint komponista igen sokoldalú volt a nálunk meghonosodott zeneköltő. Az operai műfaj kivételével avatott tolla a zeneköltés minden formáját szolgálta. Művei nem haladták meg a 80-ik opusz-számot. Aránylag keveset komponált, de ami tollából kikerült, az inkarnációja volt a formai tökélynek, a tiszta, korrekt munkának. Minden művét melódiai invenció, választékos harmonizálás és a hangszerelés jólhangzása avatta értékessé. Egyformán uralta a szimfónia- és kamarazene-formát. *Mendelssohn* és *Schumann* romantikus irányának a behatása élénken tükröződik vissza *Volkmann* munkáiban, különösen a két nagy szimfóniában és kamarai alkotásaiban. Annyira egészen különös és eredeti műfajt képviselnek a mester orchesztrális munkáiban a Szerénád-ok, ezek a végtelenül bájos zenei megnyilatkozások, amelyeket *Volkmann* előtt senki sem írt olyan gyöngéden és harmonikusan áradó lírai hangulatossággal, amikkel szinte iskolát alapított *Fuchs* Róbert és egyéb követőinek számára. Szébbet, bájosabbat, mint az f-dúr, vagy a gordonka-szólós d-moll „Szerénád”-ot aligha mutat föl a világ zeneirodalma. De komoly és nagyértékű patétikus alkotások is bőven akadnak a mester műveinek a sorában, mint pl. a „III. Richard” című nyitány, amely a külföldi zenekari produkcióknak is állandó műsordarabja. A kamarazene-társulatok pedig előszeretettel kultiválják vonósnégyeseit és „trió”-it, a zongoristák pedig briliáns „Konzertstück”-jét. A magyar stílusban írt művei közül legnépszerűbbek a „Visegrád” című zeneképei, amikből néhányat *Káldy* Gyula hangszerekre rakott fel. Ugy tudjuk, hogy *Buttykay* Ákos is írt át zenekarra egy-két *Volkmann*-kompozíciót.

*

Volkmann Róbert Budapesten halt meg Zoltán-utcai lakásán, a kerepesi-uti temetőben földelték el, azt a disz-téri házat pedig, ahol életének legjavát töltötte, emléktáblával jelölték meg barátai és tisztelői.

(m. a.)